

เฉลย แบบฝึกหัด ธาตุทรานซิชัน

1. เขียนโครงสร้างแบบอิเล็กตรอนของอะตอมและไอออนต่อไปนี้

1) V [Ar] 4s ² 3d ³	2) Cr [Ar] 4s ² 3d ⁴	3) Co [Ar] 4s ² 3d ⁷
4) Cu [Ar] 4s ¹ 3d ¹⁰	5) Zn [Ar] 4s ² 3d ¹⁰	6) Co ²⁺ [Ar] 4s ⁰ 3d ⁷
7) Cu ⁺ [Ar] 4s ⁰ 3d ¹⁰	8) V ³⁺ [Ar] 4s ⁰ 3d ²	9) Cr ³⁺ [Ar] 4s ⁰ 3d ³
10) Fe ³⁺ [Ar] 4s ⁰ 3d ⁵		

2. จงอ่านชื่อสารเชิงซ้อน หรือไอออนเชิงซ้อนต่อไปนี้ พร้อมทั้ง ระบุเลขโคออร์ดิเนชัน รูปทรงเรขาคณิต และชนิดของการไฮบริดเซชัน

	ชื่อ	เลขโคออร์ดิเนชัน	รูปทรง	ไฮบริดเซชัน
1) [Ni(NH ₃) ₆] ²⁺	hexaamminenickel(II) ion	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
2) [AlF ₆] ³⁻	hexafluoroaluminate(III) ion	6	octahedral	sp ³ d ²
3) [Cu(CN) ₄] ³⁻	tetracyanocuprate(I) ion	4	tetrahedral	sp ³
4) [Cr(NH ₃) ₃ Br ₃]	triamminetribromochromium(III)	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
5) [Fe(ox) ₃] ³⁻	trioxalatoferrate(III) ion	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
6) [Pt(en) ₂] ²⁺	bisethylenediamineplatinum(II) ion	4	—tetrahedral หรือ square planar	sp ³ หรือ dsp ² (ต้องมีข้อมูลอื่นประกอบ)
7) [Co(NH ₃) ₄ (NO ₂)Cl] ⁺	tetraaquachloronitrocobalt(I) ion	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
8) [Co(NH ₃) ₅ Br]SO ₄	pentaamminebromocobalt(I) sulfate	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
9) Na ₃ [Co(NO ₂) ₆]	sodium hexanitrocobaltate(III)	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
10) [Co(en) ₃]Cl ₃	trisethylenediaminecobalt(III) chloride	6	octahedral	sp ³ d ² , d ² sp ³
11) [Cr(NH ₃) ₆][Co(CN) ₆]	hexaamminechromium(III) hexacyanocobaltate(III)	6,6	octahedral	d ² sp ³ , d ² sp ³
12) [Pt(en)(ONO)Cl]	chloroethylenediaminenitritoplatinum(II)	4	—tetrahedral หรือ square planar	sp ³ หรือ dsp ² (ต้องมีข้อมูลอื่นประกอบ)

ไฮบริดเซชัน ต้องมีสมบัติแม่เหล็กประกอบจึงจะระบุได้ว่าเป็นแบบใด

3. จงเขียนสูตรของสารต่อไปนี้

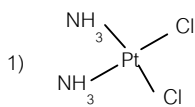
1) dicyanoargentate(I) ion	[Ag(CN) ₂] ⁺
2) diamminetetrachloronickelate(II) ion	[Ni(NH ₃) ₂ Cl ₄] ²⁻
3) hexachloroplatinate(IV) ion	[PtCl ₆] ²⁻
4) sodium tetrachlorocuprate(II)	Na ₂ [CuCl ₄]

5) potassium hexacyanoferrate(II)	$K_2[Fe(CN)_6]$
6) bis(ethylenediamine)copper(II) ion	$[Cu(en)_2]^{2+}$
7) sodium dicarbonatocobaltate(III)	$Na_3[Co(CO)_2]$
8) tetraamminediaquachromium(II) sulfate	$[Cr(NH_3)_4(H_2O)_2]SO_4$
9) ammonium hexanitroaluminate(III)	$(NH_4)_3[Al(NO_2)_6]$
10) dichlorobis(ethylenediamine)platinum(IV) chloride	$[PtCl_2(en)_2]Cl_2$
11) amminechlorobis(ethylenediamine) chromium (III) sulfate	$[CrCl(NH_3)(en)_2]SO_4$
12) diamminesilver(I) dicyanoargentate(I)	$[Ag(NH_3)_2][Ag(CN)_2]$

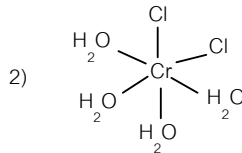
4. สารเชิงซ้อนต่อไปนี้ มี structural isomerism แบบใด ไอโซเมอร์แบบใด (หรือไม่ ถ้ามีเป็นแบบใด เขียนสูตรโมเลกุลหรือสูตรโครงสร้างของไอโซเมอร์ทั้งหมด

1) $[Co(NH_3)_6][Cr(CN)_6]$ และ $[Co(CN)_6][Cr(NH_3)_6]$	โคออร์ดิเนชันไอโซเมอร์
2) $[PtBr(NH_3)_3]NO_2$ และ $[Pt(NO_2)(NH_3)_3]Br$	ไอออนไอโซเมอร์
3) $[CoCl(NO_2)(NH_3)_4]Cl$ และ $[CoCl(ONO)(NH_3)_4]Cl$	ไอโซเมอร์พันธะ
4) $[CoBr(NH_3)_5]SO_4$ และ $[CoSO_4(NH_3)_5]Br$	ไอออนไอโซเมอร์
5) $[Cr(H_2O)_6]Cl_3$ และ $[CrCl(H_2O)_5]Cl_2 \cdot H_2O$	ไฮเดรตไอโซเมอร์

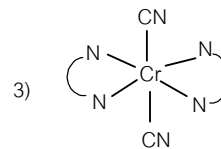
5. จากสูตรโครงสร้างจงระบุว่าเป็น cis หรือ trans isomer และเขียน isomer ของโครงสร้าง

cis

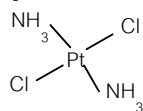

cis

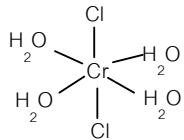

trans

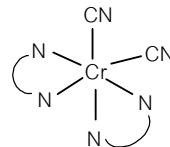
คู่ไอโซเมอร์

trans

trans

cis

6. จงแสดงการบรรจุอิเล็กตรอนใน energy level splitting ตาม crystal field theory ของสารเชิงซ้อนต่อไปนี้ บอกจำนวนอิเล็กตรอนเดี่ยว และทำนายสมบัติทางแม่เหล็ก

ดูเลขโคออร์ดิเนชันข้อ 1-5 เป็น octahedral และข้อ 6 เป็น tetrahedral

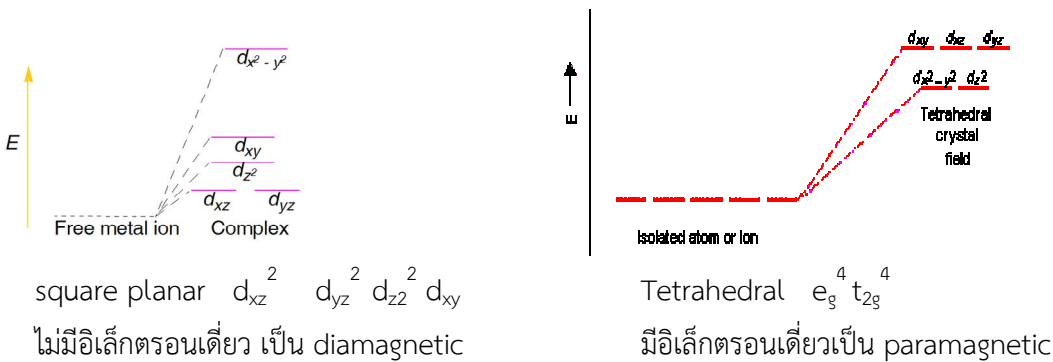
- 1) $[Fe(H_2O)_6]^{3+}$ (assume weak field) $_{26}Fe^{3+} t_{2g}^3 e_g^2$

2) $[\text{Co}(\text{NH}_3)_4\text{Br}_2]^+$	${}_{27}\text{Co}^{3+}$	$t_{2g}^6 e_g^1$
3) $\text{K}_4[\text{Mn}(\text{CN})_6]$ (assume strong field)	${}_{25}\text{Mn}^{2+}$	$t_{2g}^5 e_g^0$
4) $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$	${}_{26}\text{Fe}^{2+}$	$t_{2g}^6 e_g^0$
5) $[\text{Cr}(\text{NH}_3)_5\text{Cl}]\text{SO}_4$	${}_{24}\text{Cr}^{3+}$	$t_{2g}^6 e_g^0$
6) $[\text{NiCl}_4]^{2-}$	${}_{28}\text{Ni}^{2+}$	$e_g^4 t_{2g}^4$

7. Ni^{2+} สร้างพันธะกับ NH_3 จะเกิดไอออนเชิงซ้อนที่มีสูตร $[\text{Ni}(\text{NH}_3)_6]^{2+}$ หรือ $[\text{Ni}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$ เมื่อสมบัติทางแม่เหล็กเป็น diamagnetic จงอธิบาย

$[\text{Ni}(\text{NH}_3)_6]^{2+}$ ${}_{28}\text{Ni}^{2+}$ $t_{2g}^6 e_g^2$ เป็นพาราแมกเนติก

$[\text{Ni}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$ มีเลขโคออร์ดิเนชัน 4 มีรูปร่างแบบ tetrahedral และ square planar ซึ่งมีการแยกสนามผลึกต่างกัน

ดังนั้นควรเกิด $[\text{Ni}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$ แบบ square planar

8. $[\text{Co}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$ สีชมพู $[\text{CoCl}_4]^{2-}$ (tetrahedral) สีน้ำเงิน เพราะอะไรจึงมีสีต่างกัน จงอธิบาย

เนื่องจากรูปร่างโมเลกุล $[\text{Co}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$ เป็น octahedral ส่วน $[\text{CoCl}_4]^{2-}$ เป็น tetrahedral ซึ่ง $\Delta_o > \Delta_t$ ดังนั้น $[\text{Co}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$ จะดูดกลืนแสงที่มีความยาวคลื่นสั้นกว่า $[\text{CoCl}_4]^{2-}$ จะดูดกลืนแสงที่มีความยาวคลื่นยาวกว่า

9. จงพิจารณาไอออนต่อไปนี้ $[\text{Co}(\text{CN})_6]^{3-}$ $[\text{CoF}_6]^{3-}$ และ $[\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{3+}$ ไอออนใด ดูดกลืนแสงที่มีความยาวคลื่น 290 440 และ 770 nm จงอธิบาย

จาก Spectrochemical series ความเข้มของสนามผลึก $\text{CN}^- > \text{NH}_3 > \text{F}^-$

ดังนั้น Δ_o ของ $[\text{Co}(\text{CN})_6]^{3-} > [\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{3+} > [\text{CoF}_6]^{3-}$

การดูดกลืนแสงจะเป็น 290, 440 และ 770 nm ตามลำดับ

แบบฝึกหัด เรื่องธาตุเรฟรีเซนทีฟ

- จงเรียงลำดับขนาดอะตอมจากเล็กไปใหญ่พร้อมอธิบายเหตุผล C, O, Sn, Sr
 $O < C < Sn < Sr$ จากคาบและหมู่
- จงเรียงลำดับพลังงานไอออไนเซชันของธาตุต่อไปนี้จากน้อยไปมาก Al, Ar, Cs, Na.
 $Cs < Na < Al < Ar$
- เพราะเหตุใด Mg P Zn จึงมีพลังงานไอออไนเซชันสูงกว่าแนวโน้มของตารางธาตุ

มีโครงสร้างอิเล็กตรอนที่เสถียร

- จงเขียนสูตรของสารประกอบที่เกิดจากธาตุต่อไปนี้

1) Cl และ P	PCl_3 PCl_5
2) S และ F	SF_6
3) Si และ H	SiH_4
4) K และ Cl	KCl
5) Li และ O	Li_2O
6) Na และ S	Na_2S

- สารประกอบไฮไดรด์ มีกี่ชนิด แตกต่างกันอย่างไรร

3 ชนิด ionic hydride, covalent hydride และ metallic hydride แตกต่างกันที่ชนิดของอะตอมที่สร้างพันธะกับไฮโดรเจนเป็น โลหะ อโลหะ และโลหะทรานซิชัน

- โลหะหมู่ IA เมื่อทำปฏิกิริยากับ O_2 โลหะใดเกิดสารประกอบออกไซด์ เปอร์ออกไซด์และซูเปอร์ออกไซด์ และเมื่อนำไปละลายน้ำสารใดเป็น กรด เบส หรือ แอมโฟเทอริก

ออกไซด์	Li	สูตร Li_2O
เปอร์ออกไซด์	Na K	สูตร Na_2O_2 K_2O_2
ซูเปอร์ออกไซด์	K Rb Cs	สูตร KO_2 RbO_2 CsO_2

มีสมบัติเป็นเบสทั้งหมด

- สมบัติตามแนวทแยงมุม คืออะไร ธาตุคู่ใดที่แสดงสมบัตินี้

สมบัติทางกายภาพและทางเคมีบางอย่างของธาตุบางชนิดที่แตกต่างกับธาตุในหมู่เดียวกันแต่คล้ายกับธาตุในหมู่ที่ติดกัน ได้แก่ Li กับ Mg Be กับ Al B กับ Si

- ธาตุหมู่ IVA ใดเกิดปฏิกิริยากับ O_2 ได้สารประกอบโควาเลนต์ คาร์บอน ได้แก่ CO CO_2

- สารประกอบ interhalogen มีสูตรโมเลกุลอย่างไร เมื่อละลายน้ำเกิดสารประเภทใด

AX เช่น ICl BrF ClF	AX_3 เช่น ClF_3 BrF_3 IF_3
AX_5 เช่น ClF_5 BrF_5 IF_5	AX_7 เช่น IF_7

เมื่อละลายน้ำเกิดไฮไลต์และไฮโปไฮไลต์

- สารประกอบ hydrogen halide มีสมบัติอย่างไร

เป็นแก๊สไม่มีสี เมื่อละลายน้ำได้กรดแก่ เช่น HCl HBr

11. ธาตุใดในหมู่ VIII A เกิดสารประกอบได้ และเกิดสารประกอบประเภทใดบ้าง

Kr Xe Rn เกิดสารประกอบแฮไลด์ เช่น XeF_2 KrF_2 XeF_4 และออกไซด์เช่น XeO_3

12. ธาตุใดในตารางธาตุเป็น กึ่งโลหะ เกิดสารประกอบใดบ้าง

boron, silicon, germanium, arsenic, antimony and tellurium เกิดสารประกอบไฮไดรด์ ออกไซด์ แฮไลด์ และเกิดพันธะโควาเลนต์ได้